

Зашто Србији после 11. маја прети опасност да заиста постане земља без алтернативе и да због тога њена политичка цена буде нижа него икад?

Када у изборној кампањи, која заправо још није ни почела, пре сазнате ко је против кога него ко је с ким, тада политика постаје простор у којем се располаже чистим категоријама. А када политика почне да се доживљава као ствар чистих категорија, као архетипска борба светла и таме, када Коштуница постане косовски лунатик и ништа више од тога, када Борис Тадић постане европски вазал и ништа преко и ништа испод, када Шутановац постане амерички маринац и тачка, а Ристивојевић тек стаљиниста с којим не знамо шта бисмо јер је Голи оток одавно изгубљен, тада политика постаје или/или - прошлост или будућност, Косово или Европа, Руси или Амери. Тада иста та политика постаје национални парк у ком најлакше преживљавају хуље и тада се пристојан свет дели на две групе: на оне који, у намери да остану на површини, афирмишу хуљу у себи и другима и оне који се повлаче јер немају стомак, а имају и неки занат.

Један послован човек, дакле припадник света у коме је разликовање нијанси питање опстанка, покушао је да ми из угла своје професије објасни како ће изгледати Србија после 11. маја. Ако владу формира Тома Николић, каже мој пријатељ, неће се повући ниједан страни инвеститор, ниједна банка. Али, каже он, моћи ће Тома земљу да води као што би је водила Соња Бисерко, тек она ће са Запада бити кидана комад по комад, разваљиваће је и сопствени и страни медији и цела она мрежа домицилних људи који су се на причи о српском кажњавању профилисали последњих осам година. Биће успорене нове инвестиције, влада ће све време бити дестабилизвана, за сваку годину такве владе српска привреда ће бити враћана годину уназад.

Другим речима, сасвим је вероватно да Николић (и евентуално Коштуница с њим) неће у својој влади гајити ништа од манира каквим је владао Милошевић, али бориће се с много јачим противником, који у њиховој позадини већ има инсталиран цео систем. Тај јачи противник моћи ће да бира време, место и начин битке; он ће, дакле, повлачити потезе који ће од ове двојице заиста правити Милошевића и Шешеља с краја деведесетих и ништа му неће бити скупо док их заиста таквима не направи.

Неће то бити никаква освета Запада Србији, то ће бити само однос према земљи која се, заслужено или не, нашла као мала црна тачка у мору евроунијског плаветнила, а, по дефиницији, такве се земље не остављају на миру, оне се кажњавају све док не схвате да у покорности неће много добити, али да ће у непокорности много изгубити.

Победи ли Борис Тадић, каже мој пријатељ, Србија неће бити кажњена, али неће ни добити компензацију за косовско понижење које је претрпела. Биће неодређено време у чекаоници за ЕУ, уверавана да године које је изгубила неће моћи да надокнади за кратак рок. За то време неће моћи да се одупре ниједном политичком притиску са Запада, продор стране привреде биће неограничен и неконтролисан, што, наравно, не би било лоше када не би био сувише јефтин, када велики системи не би по политичком кључу били продавани страним фирмама, које ће понекад имати мање капитала од система које купују.

Само су будалама и хуљама ствари црно-беле, каже мој пријатељ. Наравно, одговор на питање како смо дошли до те црно-беле слике српске будућности веома је једноставан: до тога је дошло оног тренутка када је Србији из Вашингтона преко Брисела речено - или Косово или ЕУ. До тога је дошло када су и Тадић и Коштуница одбацили такву дилему, али су почели да се понашају као да је то завршено и данас нико, колико год да се њих двојица упињу да не буде тако, у Коштуничиним рукама не види заставу ЕУ, а у Тадићевим заставу српског Косова.

Када су потом расписали изборе и схватили да највећи корпус неопредељених бирача лежи управо између њих двојице, остало им је да ударе један на другог, при чему је у другом плану то што, после сваког ударца који нанесу и приме, опада њихова способност за разликовање политичких нијанси и расте њихово расположење за црно-белу Србију, где сваки дан њихове кампање повећава њихов дуг што према Вашингтону/Бриселу што према Москви и што ће управо тај дуг 12. маја победнику одузети добар део маневарског простора за вођење међународне политике.

Другим речима, ако победник, у духу чистих политичких категорија у којима се кампања води, постане Тадић, ЕУ заиста неће имати алтернативу и у њу ћемо улазити заиста као онај ко нема алтернативу у, рецимо, банку. Тамо ће, као свако без алтернативе, на име кредита добити не онолико колико му треба, већ колико му дају, и биће највише заинтересован да му отплату понуде на што већи број рата, што, је ли, и банке и ЕУ воле.

Ако у истом том духу кампање победи Коштуница, биће под страшним притиском Брисела и Вашингтона и неће имати много простора за маневар, него ће, као човек без алтернативе, помоћ потражити у Москви, која неће имати ниједан разлог да се понаша другачије од претходног модела.

Веома брзо видећемо колико је то ситуација другачија од оне још од прошле јесени, када је Србија с Тадићем и Коштуницом могла у исто време да преговара о гасном аранжману са Русима и о придружењу ЕУ. Веома брзо видећемо да ли је, на пример, Тадић у стању да пристане на ратификацију споразума са Русима, који је, уз све мане, животно важан и повољан за Србију, и да у исто време настави да се приближава Европи. Или хоће ли на та два инструмента моћи да игра Коштуница ако му се осмехне изборна срећа. Можда и хоће, али много теже него што је могао пре неколико месеци, много теже него што могли заједно.

За то време ратификација гасног споразума и, упркос Косову, наставак приближавања Бриселу чак и нису неки високоумни политички концепти колико су прост налог политичке нормалности, разликовања нијанси, без ког се не може стећи ни возачка дозвола, а камоли сертификат за управљање државом. Наравно, у овом тренутку обе су ствари веома угрожене: Тадић је под невиђеним притиском да не прихвати ратификацију споразума са Русима, и то управо из оног дела света који тражи начин да му помогне на изборима, на којима варијанта или/или прети да порази ону продуктивну и/и; Коштуница је такође под великим притиском да руски гасни аранжман постане први корак ка новом стратешком усмерењу Србије.

Наравно, таква Србија неће постати градилиште, што би желели и Борис и Воја, она ће постати поприште, на чему сада раде и Борис и Воја. Јер, начин на који су се на почетку артикулисале њихове кампање говори да Србија 12. маја неће моћи да изабере свој пут, него ће један од два понуђена пута изабрати њу; она би тада могла себе да доведе дотле да заиста постане земља без алтернативе, да постане место на свету чија је политичка цена за само пола године толико пала да ће извесност нашег даљег пута први пут бити велика, али не зато што смо изабрали, већ зато што смо били убрани и животно заинтересовани да отплата тог кредита буде распоређена на што већи број рата.

(Стандард)